

FPA:s mål för nästa regeringsperiod

11.1.2023

Kela|Fpa[®]

Åtta huvudsakliga förslag

1. Tillsammans tar vi bättre hand om människornas funktionsförmåga

2. Vi hjälper till att utveckla informationssäkra lösningar för att förbättra informationens rörlighet

3. Vi erbjuder kunderna fler möjligheter att välja producent av tjänster som ordnas av FPA

4. Vi hjälper till att klargöra hur barnavårdsstöden fungerar

5. Vi hjälper till att göra utkomststödet tydligare för kunderna

6. Vi bidrar med vårt kunnande för att hjälpa dem som är överskuldssatta

7. Vi samarbetar för att förebygga att ungdomar blir marginaliserade

8. Vi utvecklar FPA:s förvaltning och utnyttjandet av tjänster och information

1. Tillsammans tar vi bättre hand om människornas funktionsförmåga

Förslag:

Tillsammans med andra aktörer arbeta med en övergripande reform av förmånerna och tjänsterna i anslutning till arbetsförmåga

Föra fram olika **utvecklingsalternativ**, inklusive konsekvensbedömningar, i arbetet i kommittén för social trygghet

Skapa **gemensamma mål** och en gemensam riktning **för de olika aktörerna** för att förbättra och stödja individens arbets- och funktionsförmåga

Bättre **identifiera** de arbetslösas behov av rehabilitering och **utveckla** hänvisningen till rehabilitering samt samarbetet mellan olika aktörer

Erbjuda arbetslösa sakkunniga **tjänster som främjar arbets- och funktionsförmågan**

Bereda möjlighet till rehabilitering bland annat genom att förbättra förutsättningarna att förutse hur försörjningen kan tryggas under rehabiliteringstiden

Utveckla den rehabiliterande psykoterapin så att den svarar på **det ökade behovet** av psykosociala stödformer och stöder upprätthållandet av arbets- och studieförmågan

Varför?

- Det nuvarande systemet för social trygghet stöder inte arbets- och funktionsförmågan tillräckligt effektivt. Det styr för många kunder till sjuk- och invalidpension, medför övergångar till fel förmåner och ger inte möjlighet att kombinera deltidsarbete och sjukfrånvaro på ett flexibelt sätt.
- Rehabiliteringskedjan blir bristfällig när det förekommer brister i kartläggningen av servicebehovet, rätt tidpunkt inte kan fastställas för rehabiliteringen och det inte är obligatoriskt att delta.
- Rehabilitering bör ges enligt behov, inledas i rätt tid och med låg tröskel och bygga på bästa kompetens och samarbete. Kunden behöver tidigare och mer flexibelt stöd med sikte på arbetslivet och så att förmånerna följer med tjänsterna.
- Åldersgränsen för handikappbidrag för personer under 16 år bör höjas till 18 år, vilket skulle göra bidraget mer enhetligt med andra förmåner och innebära att åldersgränsen är lika med myndighetsåldern. Många ungas rätt till stöd skulle på så sätt förlängas om de inte har rätt till handikappbidrag för personer över 16 år.

Ekonomiska konsekvenser

- Att förebygga långvarig arbetsförmåga kan ge besparingar på många hundra miljoner euro.
- Ahonen G: [Bättre arbetsliv – bättre ekonomi](#)
- Blomgren J: [Pitkät sairauspoissaolot työkäisillä naisilla ja miehillä](#). Mottagare av sjukdagpenning 1996–2015
- Ervasti J & Kausto J & Leino-Arjas p & Turunen J & Varje P & Väänänen A.: [Työkyvyn tuen vaikuttavuus](#). Forskningsöversikt om vilken inverkan åtgärder för att stödja arbetsförmågan har på arbetsförmågan och på kostnaderna
- Kiander J & Kuivalainen S & Laaksonen M & Reipas K.: [Työkyvyttömyyden kehitys ja eläkkeiden rahoitus](#). Artikel 11/2021
- Rissanen M & Kaseva E: [Menetetyn työpanoksen kustannus](#). Social- och hälsovårdsministeriets arbetarskyddsavdelning policyenheten gruppen för strategisk planering

2. Vi hjälper till att utveckla informationssäkra lösningar för att förbättra informationens rörlighet

Förslag:

Utnyttja kundinformation över
förvaltningsgränserna effektivare med
hjälp av lagstiftning och datahantering

Utveckla dataanalysen och informationshanteringen så att vi kan förhindra marginalisering bland kunderna och identifiera deras servicebehov vid rätt tidpunkt

På ett effektivare sätt **utnyttja datalagren** i den övergripande servicen för kunderna och i ledningen av systemet för social trygghet

Varför?

- Kunden bär ofta själv på sin information och måste ansöka om förmåner och tjänster hos olika myndigheter. Därför är verksamheten för närvarande splittrad.
- Det blir svårare att samordna kundernas förmåner och tjänster när behoven inte identifieras i tid för att uppgifter om kundens aktuella situation saknas eller kunden finns i en annan aktörs servicekanal. För att en gemensam kunds ärenden ska kunna skötas av olika myndigheter krävs det ofta också en sektorsövergripande dialog. Det finns inget specifikt informationssäkert verktyg för en sådan dialog och för utbyte av kunduppgifter.
- Till följd av brister i lagstiftningen måste kunden ge sitt samtycke till utbyte av kundinformation. Eftersom det inte finns någon enhetlig lösning för hanteringen av samtycken begär varje aktör sitt eget.
- Det är svårt att uppnå effektiv, högklassig och snabb informationsledning. Praxisen enligt den gällande lagen om sekundär användning av personuppgifter inom social- och hälsovården är långsam, administrativt tung och otillräcklig.

Utvecklingsåtgärder

- Systematiskt, tillsammans med andra aktörer, granska behoven av lagstiftningsändringar: vilka kunduppgifter får utbytas, behandlas och lagras?
- Skapa ett gemensamt nationellt dialogverktyg för myndigheterna för att utbyta och behandla kunduppgifter på ett informationssäkert sätt, så att gemensamma kunders ärenden kan skötas med ett övergripande grepp. Inrikta resurser på gemensam upphandling av ett informationssäkert verktyg för utbyte av kundinformation
- Skapa ett nationellt system för hantering av samtycken
- Ytterligare förtydliga lagstiftningen om kundsamarbete
- Så långt möjligt kombinera informationsresurserna i realtid. Börja bereda en ändring av lagen om sekundär användning av personuppgifter inom hälso- och sjukvården och andra speciallagar som reglerar sekundär användning

Ekonomiska konsekvenser

- Investerings- och administrationskostnaderna är beroende av hur omfattande systemen är och för hur många användare lösningarna är avsedda.
- När informationen utnyttjas och är mobil sparar det totala kostnader för samhället, ökar den sociala trygghetens verkningsfullhet och gör servicekedjan smidigare.
- Samhället får betydande kostnadsbesparingar när kunderna får rätt förmåner och tjänster i rätt tid. Enhetliga lösningar inom informationshanteringen förebygger problem med informationssäkerheten, höjer yrkespersonalens arbetsmotivation och gör kundservicen betydligt smidigare. Service vid en enda lucka sparar både kundens och specialistens tid. Snabbare informationsledning gör ledningen effektivare.
- Gemensamma lösningar inom informationshanteringen sparar upphandlings- och konkurrensutsättningskostnader och gör det lättare att undvika överlappande system. Om till exempel en sjuk- eller invalidpensionering kan fördröjas med några år, täcker redan det kostnaderna för uppbyggandet av ett verktyg för informationssäker dialog.

3. Vi erbjuder kunderna fler
möjligheter att välja producent av
tjänster som ordnas av FPA

Förslag:

Ta i bruk ett registreringsförfarande i ordnandet av rehabilitering

I fråga om tolktjänsten för personer med funktionsnedsättning och taxiresorna inom hälso- och sjukvården utreda möjligheten att tillämpa ett registreringsförfarande som organiseringsätt för tjänsterna

Varför?

- Stärka kundens möjligheter att välja serviceproducent och skapa kontinuitet i kundrelationen
- Göra det möjligt att anlita serviceproducenter i samhället på bred basis, enkelt och smidigt i stället för att göra besvärliga återkommande konkurrensutsättningar
- Göra det lättare för serviceproducenterna att delta i konkurrensutsättningar och hjälpa dem att utveckla sin egen verksamhet långsiktigt
- Det behövs ändringar i rehabiliteringslagen, sjukförsäkringslagen och lagen om tolkningstjänst.

Ekonomiska konsekvenser

- När det gäller rehabilitering är konsekvenserna positiva för kunderna och serviceproducenterna.
- När det gäller tolktjänst för personer med funktionsnedsättning skulle ett pris som fastställs genom förordning minska prisstegringen – men det är en utmaning att fastställa prisnivån. En minskning av behovet av direktupphandling skulle minska behovet av att höja priserna.
- I fråga om taxiresor kan resekostnaderna stiga beroende på hur priserna för taxiresor bestäms (samma pris i hela landet/priser per välfärdsområde/olika priser under olika tider på dygnet m.m.). Systemet skulle ändå fungera bättre.

4. Vi hjälper till att klargöra hur barnavårdsstöden fungerar

Förslag:

Den komplexa stödhelheten, som delvis är dåligt anpassad till det nya systemet för familjeledighet, bör omarbetas så att den är funktionellt kompatibel med systemet för familjeledighet.

Varför?

- Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn är som helhet komplicerad, oklar och delvis bristfällig. Den nuvarande helheten av barnavårdsstöd började byggas upp för flera årtionden sedan.
- Under årens lopp har man lagt till fler förmåner utan att se över helheten.
- Lagen bör förenklas, förtydligas och göras mer förenlig med det nya systemet för familjeledighet.
- Också i kommittén för social trygghet har man tagit upp behovet av att reformera barnavårdsstöden.

Utvecklingsalternativ

1. Göra tekniska och andra mindre ändringar i lagen: till exempel förnya faktureringen och inkomstbegreppet, ta hänsyn till internationella situationer och förnya terminologin.
2. Göra hemvårdsstödet till en förmån som betalas för varje dag: den flexibla vårdpenningen kan då slopas (kunderna får i stället hemvårdsstöd per dag) och hemvårdsstödet är vara lättare att alternera med föräldradagpenningarna.

Ekonomiska konsekvenser

- De ekonomiska konsekvenserna beror på hurdant stödsystemet för barnavård i fortsättningen blir. FPA:s arbetspapper 141/2018 om beräkningar av familjeledighetsreformen (på finska [Laskelmia perhevapaauudistuksesta](#)) innehåller olika alternativa modeller för ordnande av barnavårdsstöd samt kalkyler över deras inverkan på förmånskostnaderna och de indirekta kostnaderna.

5. Vi hjälper till att göra
utkomststödet tydligare för
kunderna

Förslag:

Förtydliga författningarna om utkomststöd

Varför?

- Enligt FPA:s uppfattning är de föresatser som ingår i statsminister Sanna Marins regeringsprogram i fråga om utvecklandet av utkomststödet även i fortsättningen motiverade.
- Regeringens [förslag](#) till reform av utkomststödet, RP 127/2022 rd, går i rätt riktning, men är otillräckligt.
- Lagstiftningen om utkomststöd är problematisk både för kunderna och med tanke på genomförandet. En noggrannare lagstiftning skulle underlätta kundkommunikationen och arbetsfördelningen med välfärdsområdena. Den skulle också ge möjlighet till lösningar som tar större hänsyn till kundernas individuella situationer.
- Utmaningar i genomförandet som kan lösas genom lagstiftning har till exempel identifierats när det gäller familjebegreppet, rätten till information, hänsynen till kundernas faktiska situationer i utkomststödet grunddel och i fråga om andra grundutgifter, kalkylens bindande karaktär, sänkningen av utkomststödet grunddel, fastställandet av utkomststöd för personer i öppen vård och institutionsvård samt läkemedelsutgifter som godkänns i samband med utkomststödet.

Alternativ i utvecklingsarbetet

Lagstiftningen om utkomststöd kan förtydligas på två sätt:

- Mer detaljerad lagstiftning behövs, delvis för att tillgodose kundernas rättigheter.
- Lagen bör innehålla tydligare bestämmelser om FPA:s möjlighet att tillämpa prövning och om ramarna för detta.

Ekonomiska konsekvenser

- Den nya lagstiftningens ekonomiska konsekvenser beror på hur lagstiftningen förtydligas. Ändringarna kan både öka och minska kostnaderna.

6. Vi bidrar med vårt kunnande för att hjälpa dem som är överskuldssatta

Förslag:

Stärka FPA:s ställning när det gäller att förebygga överskuldssättning bland kunderna

Varför?

- Personer med skuldproblem är ofta redan kunder hos FPA. År 2021 var antalet återkravskunder hos FPA 172 000, och av dem fick 50 000 utkomststöd. Till en stor del betalas dessutom andra FPA-förmåner.
- De som har skuldproblem får fortfarande för lite stöd och för sent. Stöd behöver sättas in i tid så att de skador som orsakas av skuldproblemet inte blir så stora.
- FPA-förmånerna är till stor del orsaksbaserade, vilket innebär att de ofta ger ekonomisk trygghet när risker uppstår. Överskuldsättning är en allvarlig ekonomisk risk med långvariga konsekvenser för välfärden och det är fråga om en risk som gäller såväl ensamboende som barnfamiljer och pensionärer.
- FPA kan stödja kunderna effektivt genom handledning, rådgivning och samarbete. FPA samarbetar redan med andra berörda aktörer, bland annat vid möten med låg tröskel. Många har också goda erfarenheter av ekonomirådgivningen – FPA är en eftertraktad samarbetspartner som man litar på.
- FPA har system-, låne- och återkravskompetens, vilket gör att FPA skulle ha förutsättningar att sköta även social kreditgivning. Hos FPA är verkställigheten jämlik och effektiv och FPA har redan nu omfattande tillgång till information om kundernas ekonomiska situation som helhet.
- De ekonomiska utmaningarna i den närmaste framtiden kommer sannolikt att öka överskuldssättningen och dess negativa konsekvenser om stödet inte ökas.

Fyra steg mot en reform

1. Göra ett omfattande samarbetsförsök med bland annat välfärdsområdena, ekonomi- och skuldrådgivningen samt Garantistiftelsen
2. I FPA:s regi bygga de kund-, betalnings- och återkravssystem som behövs för social kreditgivning för användning av välfärdsområdena
3. Genom samarbete mellan välfärdsområdena och FPA sköta kundarbete inom social kreditgivning med enhetliga kriterier för beviljande. FPA skulle då ansvara för hanteringen av krediten, skötseln av penningrörelsen och återkravet av krediten.
4. I FPA:s regi sköta social kreditgivning i den omfattning som det anses ändamålsenligt

Ekonomiska konsekvenser

- Tidigt stöd skulle förebygga många av de problem som blir kostsamma för individen och därmed även för samhället. De ekonomiska konsekvenserna är beroende av hur reformen genomförs, men ett effektivare och tidigare stöd skulle sannolikt vara en investering som är lönsam för ekonomin och kundernas välfärd, såväl ur individens och familjernas som ur samhällets synvinkel.
- Kostnaderna för ett eventuellt försök beror på försökets omfattning och på hur det genomförs.
- Kostnaderna för att bygga upp ett system för social kreditgivning kan uppskattas utifrån motsvarande system. Det kostar mellan 500 000 och 1 000 000 euro att bygga systemet. Byggtiden är ungefär två år efter det att de viktigaste funktionerna har specificerats. Dessutom tillkommer kostnader för systemadministration.
- På samhälls nivå uppstår besparingar genom att bygg- och administrationskostnader uppkommer för en enda systemhelhet i stället för systemkostnader för 22 välfärdsområden.

7. Vi samarbetar för att förebygga
att ungdomar blir marginaliserade

Förslag:

**Effektivare stöd till personer under 30 år
som löper risk att bli marginaliserade**

Bli bättre på att identifiera ungas servicebehov tidigt

Rikta tidigt stöd särskilt till NEET-unga samt unga som fått långvarigt utkomststöd och som är arbetsoförmögna

Fördelar för olika aktörer

Den unga

- Tidigt stöd och deltagande i tjänster
- Sektorsöverskridande kundsamarbete ger bättre förutsättningar att hjälpa en ung person
- Introduktion till studier eller arbete

Förmåner och tjänster

- Sektorsövergripande kundsamarbete införs i lagstiftningen, informationsflödet mellan olika aktörer förbättras, vilket möjliggör **rätt service och rätt förmån i rätt tid**
- Kundorienterad planering i samarbete eliminerar överlappningar och ger kostnadsbesparingar

Samhället

- De unga blir mer delaktiga och det blir lättare för dem att etablera sig i och förbinda sig till arbetslivet
- Förebyggande och tidiga åtgärder minskar antalet marginaliserade personer, vilket leder till att det långsiktiga behovet av utkomststöd och den långvariga arbetsoförmågan minskar.
- Det relativa sysselsättningstalet och skatteintäkterna stiger, försörjningskvoten förbättras och förmåns- och verksamhetskostnaderna minskar.
 - Enligt Statens revisionsverk kostar varje marginaliserad ung person cirka 1,2 miljoner euro för samhället.

Ekonomiska konsekvenser

- Samordningen av tjänster förutsätter gemensamma mål och uppföljningsindikatorer samt budgetering. Att hänvisa unga till rätt tjänster i rätt tid sparar kostnader för samhället.
- När delvis arbetsföra ungdomar börjar arbeta ökar sysselsättningsgraden och förmånskostnaderna minskar.

8. Vi utvecklar FPA:s förvaltning och utnyttjandet av tjänster och information

Reformera lagen om FPA:s **förvaltning** och uppgifter i syfte att **trygga FPA:s verksamhetsförutsättningar** samt i **överensstämmelse med** de nuvarande principerna i statsförvaltningen

Se över FPA:s **uppgifter** så att den information som finns samlad hos FPA kan **utnyttjas i större utsträckning** än i nuläget i FPA:s egen verksamhet, i andra offentliga aktörers operativa verksamhet samt i **informationsledningen**. Utvidga uppgifterna också för att garantera **den nationella säkerheten** och **försörjningsberedskapen**

Varför?

- Lagen om FPA:s förvaltning och uppgifter bör revideras i syfte att trygga FPA:s verksamhetsförutsättningar samt i överensstämmelse med de nuvarande principerna i statsförvaltningen. Detta gör det möjligt att utveckla FPA:s verksamhet så att den motsvarar dagens krav och att utöka det nationella utnyttjandet av information och tjänster.
- Det finns en enorm mängd information om kunder, förmåner och tjänster som används för att främja den kunskapsbaserade ledningen både i praktiken och på strategisk nivå.
- Mer omfattande utnyttjande av den insamlade informationen i olika aktörers (FPA:s, välfärdsområdenas, kommunernas, andra verkställdes) verksamhet och informationsledning effektiviserar arbetet och koncentrerar utvecklingen till rätt platser.
- Andra organisationer inom den offentliga förvaltningen ska ha möjlighet att utnyttja FPA:s befintliga resurser och kunnande på ett kostnadseffektivt sätt och utifrån efterfrågan. Samanvändning av tjänster (IT- och informationshanteringstjänster) möjliggörs för att trygga den nationella säkerheten, försörjningsberedskapen, samhällets och kundernas övergripande intresse.

Förslag till ändringar

- Förnyande av FPA:s förvaltning och precisering av FPA:s uppgifter förutsätter ändringar i lagen om Folkpensionsanstalten.
- En utvidgning av rätten att få uppgifter (det vill säga uppgifter som FPA får av andra aktörer) förutsätter också ändringar i speciallagstiftningen, det vill säga i förmånslagarna, lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och lagen om inkomstregistret. Insamlingen av uppgifter från flera olika källor kräver heltäckande information på individuell nivå. Möjligheten att sammanföra uppgifter förbättrar genomslagskraften i FPA:s information och ökar möjligheterna till kunskapsbaserad ledning vid FPA.
- En utvidgning av rätten att lämna ut uppgifter (det vill säga uppgifter som FPA lämnar ut till andra aktörer) kräver ändringar i speciallagar, till exempel förmånslagar, så att FPA kan lämna ut uppgifter till sina partner i större utsträckning än för närvarande. Utlämnande av individuell (identifierad) information från FPA förbättrar möjligheterna att utnyttja informationen i de organisationer som tar emot informationen. Användningsändamålet kan till exempel vara planering av vården av en patient eller produktion av socialservice för en klient.
- Tillämpningsområdet för förordningen om säkerhetsklassificering ändras så att det även omfattar FPA.
- Fortsätta den planerade reformen och tryggandet av FPA:s förmånshandläggning med hjälp av Eepos-programmet och sörja för en tillräcklig nivå av informationssäkerhet.

Ekonomiska konsekvenser

- Kostnaderna för samhället minskar när samarbetspartner (såsom bland andra välfärdsområden och kommuner) vid behov kan dra nytta av färdiga lösningar och tjänster och när driftskostnaderna fördelas mellan flera aktörer.
- Utnyttjande av kundinformation och utveckling av informationshanteringen sparar betydande kostnader när FPA kan lämna ut uppgifter exempelvis till välfärdsområden på ett smidigare sätt än för närvarande utan tunga forskningsprojekt. FPA:s och samarbetspartnerns verksamhet kan utvecklas i en mer kundorienterad och kostnadseffektiv riktning, ju mer information som finns att tillgå som stöd för beslutsfattandet.

Mer information:

Anna-Stiina Lundqvist
Ansvarig specialist på
sambandsrelationer
FPA

Kela|Fpa